

Pusulaları Şaşanlar!

Bu köşede yayımlanan 24 Ekim tarihli yazımızda Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen bir özelgeye atıfla mükellef olmayan gerçek kişilere yapılacak işyeri kirası ödemelerinde gider pusulasının kesinlikle gerekli olmayacağını, kira kontratı ve banka dekontu ile kira ödemesinin belgelendirilebileceğini vurgulamıştık.

Daha sonra inceledik ve gördük ki, benzer hatalı idare görüşleri farklı konular için de verilmiş. Vergi mükellefi olmayan gerçek kişilerden binek otomobil ve arsa alımlarında gider pusulasının düzenlenmesi gerektiği yönünde Gelir İdaresi Başkanlığı'nın özelgeleri ile karşılaştık. Bunlardan biri, Mersin Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 07.12.2011 tarih ve 720-4-97 sayılı özelgesi, diğeri ise İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 13.08.2012 tarih

ve 2532 sayılı özelgesi.

Aslında bu özelgelerde doğru kanun maddelerine yer verildikten sonra yanlış sonuç ve kanaate ulaşıldığı görülüyor. Özelgelerde, gider pusulasının vergiden muaf esnaf tarafından verilen fatura hükmünde belge olduğu belirtildikten sonra, mükellef olmayan gerçek kişilerden yapılacak araç ve arsa alımlarında gider pusulası düzenlenmesi gerektiği belirtiliyor.

Andığımız yazıda belirtmiştik, gider pusulası, vergiden muaf esnaftan yapılan mal veya hizmet alımlarını belgelemek için kullanılır. Gelir Vergisi Kanunu'nun 9. maddesi "*vergiden muaf esnaf*" başlığını taşır ve bunların kimler olduğu tek tek sayılır. Birkaç örnek verelim:

1. Motorlu nakil vasıtaları kullanmamak şartı ile gezici olarak

veya bir işyeri açmaksızın perakende ticaret ile iştiğal edenler.

2. Bir işyeri açmaksızın gezici olarak ve doğrudan doğruya müstehlike iş yapan hallaç, kalaycı, lehimci, musluk tamircisi, çilingir, ayakkabı tamircisi, kundura boyacısı, berber, nalbant, fotoğrafçı, odun ve kömür kırıncısı, çamaşır yıkayıcısı ve hamallar gibi küçük sanat erbabı.

3. Köylerde gezici olarak her türlü sanat işleri ile uğraşanlar ile aynı yerlerde aynı işleri bir işyeri açmak suretiyle yapanlardan 47'nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar ve diğerleri.

Vergiden muaf bu gibi küçük esnaf, defter tutmazlar, beyanname vermezler ve belge düzenlemezler. İşte bunlardan mal ve hizmet alımı yapan mükellefler, bu alımlarını belgelemek amacıyla gider pusulası düzenlerler.

Oysa ki vergi mükellefi olmayan herkesin vergiden muaf esnaf olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu kapsamda, emekli Osman amcadan, devlet memuru Ahmet Bey'den veya ev hanımı Ayşe Hanım'dan yapılan taşıt ve otomobil alımları için gider pusulası düzenlenmesine kesinlikle gerek yoktur.

Hepsinden daha da önemlisi zaten, taşıt alımları noter satış sözleşmesiyle, arsa alımları ise tapu devir işlemleri ile belgelendirilir. Noter satış sözleşmesi ile tapuyu bir kenara atıp gider pusulasının daha güvenilir bir evrak olduğunu iddia etmek akla ve mantığa da uygun değildir.

"Mükellef odaklı hizmet anlayışı"nın sıklıkla dile getirildiği Gelir İdaresi'nde, mükellefleri bu tür ayrıntılarla yormamak ve evrak karmaşası altında boğmamak için neler yapılması gerektiğine daha çok kafa yormak, herkes için daha iyi sonuçlar doğurabilir.

Kendi Şirketinde SSK'li olmak

Uygulamada bir kişi aynı anda birden fazla sigortalılık türünü kapsayacak şekilde çalışabilir. Yani kişi, iş sözleşmesi ile 4/a kapsamında çalışabildiği gibi aynı anda ticari faaliyeti nedeniyle vergi mükellefi ya da şirket ortağı da olabilir. Bu gibi durumlarda hangi sigortalılık statüsünden dolayı prim ödeneceği konusu ise hep tartışılır. Bu nedenle olsa gerek sigortalılar genellikle kendi şirketlerinden sigortalı olmak ister.

1 Ekim 2008'de yürürlüğe giren 5510 sayılı kanunla, limited şirket ortakları ile anonim şirketlerin yönetim kurulu üyelerinin ortağı/yönetim kurulu üyesi bulunduğu işyerinden 4/a kapsamında sigortalı bildirilebilmesi mümkün değil. Ortaklığın/yönetim kurulu üyeliğinin 4/a kapsamındaki sigortalılık tarihinden sonra gerçekleşmesi de sonucu değiştirmiyor. Kişi, şirkete ortak/yönetim kurulu üyesi seçilince işveren sayıldığı için 4/a kapsamından çıkıyor ve 4/b, yani Bağ-Kur'lu kabul ediliyor. İlgili yasa 1 Ekim 2008 tarihinde önce kendi ortağı olduğu şirkette SSK sigortalısı olan ve durumları kesintiye uğrayanların sigortalılığına ise bir geçiş takvimi veriyor.

1 Mart 2011 tarihinden itibaren vergi mükellefi olanların durumu için de uygulama farklı. Vergiden muaf olup esnaf sanatkarlar siciline/meslek kuruluşlarına kayıt olanlar, tarımsal faaliyette bulunanlar ile şirket ortakları, bir başka işyerinde ortak olmadan 4/a kapsamında sigortalı olursa, bu sürede 4/b sigortalılığından dolayı prim ödemezler.

ÜÇ KOŞUL DA TAMAMLANMALI

1959 doğumlu erkek kardeşim 1981 yılında 20 ay öğretmen olarak çalıştı. 1990-1994 yıllarında ise 3 yıl 8 ay Bağ-Kur primi var. Halen SSK'li ve prim gün sayısı 2075. Ne zaman emekli olur? **Günay Boztaş**

Kardeşinizin 25 yıl sigortalılık süresi 46 yaş ve 5075 gün prim ödeme ile SSK'den emeklilik hakkı var. 5075 günlük prim gün sayısını tamamlarsa emekli olur.

SORU - CEVAP

Sorularınız için malicozum@ismmmo.org.tr adresine mail atabilirsiniz. Tüm sorular e-posta ile tek tek cevaplanacaktır.